

Незаконні діяння в галузі трансплантології необхідно буде кваліфікувати за сукупністю статей у відповідності з формами незаконної діяльності.

Список літератури: 1. О. Нікоєнко. Десять успішних операцій з трансплантації нирки дітям здійснено в Україні // Ваше здоров'я. 1999. № 71. 6 жовт. 2. О. Бантишев. Контрабанда трансплантаційного матеріалу // Крок. 1999. № 21. 3. Горелик И.И. Правовые аспекты пересадки органов и тканей. Минск, 1971. 4. Глушков В.А. Ответственность за преступления в области здравоохранения. К., 1987. 5. Имамалиев А.С. Заготовка и консервация тканей опорно-двигательного аппарата. М., 1970. 6. Дорофеев О. Скальпель для проститутки // Киевские ведомости. 1998. 1 авг. 7. <http://www.gssmp/scinnov.ru/medfarm/fom/98/torgovlja.html>. 8. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» від 16 липня 1999 року, ресстраційний № 1007-XV // Голос України. 1999. 151(2153). 9. Ардабашкая Е. Проданные дети // Комсомольская правда. 1998. 6 фев. 10. Тетерин И. Хирурги-людоеды // Рос.газета. 1998.-7 фев. 11. Трансплантация. Медицина // Всеукраинские ведомости. 1997. 7 мая. 12. Пуговица Н. Младенцы на экспорт // Сельская жизнь. 1997. 23 сент. 13. Родители продавали грудного ребенка... // Московский Комсомолец. 2000.10 фев. 14. <http://zavtra.ru/cgi/veil/data/zavtra/99/287/71.html>

Надійшла до редколегії 3003.2001р.

*Владислав Б. Смедік,
магістрант Нац. ун-ту внутр. справ*

НАЦІОНАЛЬНЕ ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО ІНТЕРПОЛУ В УКРАЇНІ: МЕТА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол-МОКП) – це міжнародна організація, основними цілями якої є «забезпечення й розвиток широкого поліцейського співробітництва між країнами для попередження міжнародної злочинності, передачі правопорушників до рук правосуддя і захисту людей та власності (ст. 2 Статуту Організації в новій редакції) [1, с.227].

Практична реалізація закріплених Статутом цілей здійснюється через механізм оперативної взаємодії країн-учасниць в системі Інтерполу, основним структурним елементом якого є національні центральні бюро – НЦБ. Вони призначені «слугувати в своїй країні опорним пунктом міжнародного співробітництва в рамках Інтерполу» [5, с.128].

Як зазначив російський юрист К.С.Родіонов, Національні центральні бюро являють собою своєрідний «феномен у практиці міжнародних відносин держав», аналогів якому немає в структурі інших міжнародних організацій [6, с.71].

Специфіка правового положення Бюро полягає в одночасному перебуванні у складі двох систем: Міжнародної організації кримінальної поліції та національної поліцейської служби країни-члена організації. Статут Інтерполу не містить положень відносно компетенції, організаційної структури НЦБ; вибір правоохоронної служби, на яку покладаються функції Бюро, обсяг повноважень теж визначається країною-учасницею

організації на власний розсуд. Так, НЦБ Інтерполу Франції входить до складу Центрального управління кримінальної поліції в рамках Відділу міжнародних відносин, НЦБ Інтерполу Норвегії є складовою частиною Національного бюро кримінальних розслідувань, в якості НЦБ Інтерполу Фінляндії виступає Міжнародний відділ Національного бюро розслідувань [7, с.63].

НЦБ може входити до структури міністерства внутрішніх справ (Росія, Японія, Україна) або взагалі служби, яка не має прямого відношення до поліції, як, наприклад, департамент юстиції в Ісландії та генеральний секретаріат судових представників міністерства юстиції в Бельгії.

Згідно зі ст. 32 Статуту до функцій НЦБ відноситься підтримання зв'язку: з різними закладами власної країни; з закладами в інших країнах, які діють як Національні центральні бюро; з Генеральним секретаріатом Інтерполу.

В Україні функції НЦБ Інтерполу покладені на Міністерство внутрішніх справ, в структурі якого і створений робочий апарат Бюро. Історія виникнення українського НЦБ починає свій відлік з 27 вересня 1990р., коли на 59 сесії Генеральної асамблеї Інтерполу в Оттаві СРСР було прийнято в члени організації. Вже 7 жовтня 1990р. Рада Міністрів СРСР прийняла постанову № 338, якою було створено НЦБ Інтерполу в Радянському Союзі. Звичайно, в тих умовах Україна як невід'ємна складова СРСР не мала змоги самостійно здійснювати міжнародні поліцейські контакти, проте, вже почало обговорюватися питання про членство України в Міжнародній організації кримінальної поліції. Практичну реалізацію цього задуму було здійснено вже після проголошення незалежності України: на 61 сесії Генеральної асамблеї Інтерполу, яка проходила з 4 по 10 листопада 2000р. в Дакарі. Нашу країну було одностайно прийнято до лав організації. Відповідно до цього рішення 25 березня 1993р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 220, якою було затверджено Положення про Національне центральне бюро Інтерполу в Україні (Укрбюро Інтерполу).

Згідно з п. 1 Положення Бюро представляє Україну в Міжнародній організації кримінальної поліції та є центром координації взаємодії правоохоронних органів країни з компетентними органами зарубіжних держав щодо ведення боротьби із злочинністю, що має транснаціональний характер або виходить за межі країни.

До основних завдань Укрбюро Інтерполу відноситься забезпечення взаємодії з Генеральним секретаріатом та відповідними органами держав-членів організації в боротьбі зі злочинністю; оцінка рівня поширення в Україні злочинності, що має транснаціональний характер та загрози злочинної діяльності громадян України за кордоном.

В своїй діяльності Бюро, крім цього Положення, керується Конституцією України та законодавчими актами України щодо боротьби із злочинністю, міжнародними договорами України, Статутом та іншими нормативними документами Інтерполу, нормативними актами МВС України. Виконання функцій Бюро регламентовано Інструкцією про порядок

використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, яку було затверджено 9 січня 1997р. (далі Інструкція).

Відповідно до положень Інструкції Бюро надає можливості для:

- підготовки та надсилання ініціативних запитів за кордон;
- підготовки та надсилання відповідей на запити зарубіжних правоохоронних органів;
- обміну оперативно-розшуковою, оперативно-довідковою та криміналістичною інформацією про підготовку та вчинення злочинів та причетних до них осіб, а також архівною та ,в окремих випадках, процесуальною інформацією;
- обміну досвідом роботи, законодавчими та іншими нормативними актами, учбово-методичною літературою з питань діяльності правоохоронних органів;
- обміну науково-технічною та іншою інформацією з питань боротьби із злочинністю.

Використовуючи систему міжнародного розшуку в межах Інтерполу, правоохоронні органи України мають можливість:

- одержати інформацію про місцеперебування за кордоном та рід занять розшукуваних осіб, які ухиляються від кримінальної відповідальності чи відбування покарання з подальшою їх екстрадицією (видачею);
- встановити контроль за діяльністю та пересуванням осіб, які переховуються від правоохоронних органів за межами України;
- встановити місцезнаходження особи, яка виїхала за кордон і пропала безвісти;
- ідентифікувати особу, невідомих хворих, невпізнані трупи.

Уся інформація, яка отримується МВС України каналами Інтерполу вміщується в інтегровану базу даних НЦБ за такими підсистемами: «документ», «особи», «транспорт», «фірми», «номерні речі», «валюта», «предмети мистецтва».

З перших своїх кроків НЦБ Інтерполу в Україні, яке очолив генерал-майор міліції В.Мельник, зіткнулося з проблемами певного характеру. Річ в тому, що діюча на той час Конституція України не містила положення, яке б закріплювало пріоритет міжнародних норм над національним законодавством та механізм їх реалізації. Окремі напрямки діяльності Інтерполу регулювалися спеціальними конвенціями, які не були ратифіковані Верховною Радою, або не були внесені відповідні зміни в чинне законодавство. Крім того було відсутнє правове регулювання порядку видачі (екстрадиції) правопорушників, зокрема кримінально-процесуальне законодавство не містило такої підстави для арешту особи, як потреба у її видачі зацікавленій державі. Якщо питання про обмін оперативно-розшуковою інформацією не суперечило чинним нормам, то відсутність відповідної регламентації в Кримінально-процесуальному

кодексі унеможливило участь Бюро в провадженні або виконанні окремих дій по кримінальним справам.

Продовжувала вдосконалюватись структура НЦБ. В 1995р. були створені групи НЦБ Інтерполу в ГУМВС України в АР Крим, областях, м. Києві та Севастополі.

Укрбюро Інтерполу не бажає залишатися осторонь боротьби з новими видами злочинів, зокрема комп'ютерною злочинністю. Так, на основі НЦБ Інтерполу в Україні 17 вересня 1996р. був створений центральний консультативний пункт з проблем комп'ютерної злочинності.

Підсумки ефективної роботи українського Бюро можуть бути підведені вже зараз: за час діяльності НЦБ було здійснено 210 тис. контактів з 137 країнами, кількість запитів-відповідей з 9 тис. у 1993р. зросла до 68 тис. за 11 місяців 2000р. Тільки в 2000р. НЦБ Інтерполу в Україні співробітничало з 130 країнами світу. Починаючи з 1993р. каналами Інтерполу встановлено місцеперебування 609 осіб, які знаходилися у міжнародному розшуку. За межами України виявлено 412 осіб, ще 197, які розшукувалися закордонними колегами, знайдено в Україні. Також розшукано 146 осіб, які вважалися такими, що пропали безвісти. Тільки в 2000р. за сприяння Інтерполу розшукано 592 одиниці автотранспорту [8, с.2].

Наведені показники краще ніж будь-які висловлювання характеризують високий професіоналізм та якість роботи Укрбюро Інтерполу.

Зростання ролі НЦБ Інтерполу різних країн у боротьбі з організованою злочинністю призвело до необхідності більш чітко визначити цілі та завдання НЦБ Інтерполу в рамках нової стратегії Генерального секретаріату в ХХІ ст. Згідно з документом «Пріоритети Інтерполу в ХХІ ст.» Генеральний секретаріат повинен сконцентрувати свою діяльність в напрямку боротьби із тяжкими злочинами та організованою злочинністю в наступних сферах: наркотики, економічні злочини, нелегальна імміграція, злочини, пов'язані з автотранспортом, торгівля людьми, організовані злочинні групи, відмивання грошей, контрабанда, фальшивомонетництво. Ресурси та пріоритети Інтерполу повинні бути строго націлені на боротьбу з вищевказаними злочинами.

Це положення цілком відповідає пріоритетним напрямкам діяльності Укрбюро, про які було наголошено на брифінгу в МВС в Києві у грудні 2000р. заступником міністра внутрішніх справ України генерал-полковником міліції В.Мельниковим та діючим начальником НЦБ генерал-лейтенантом міліції В.Радеським. Це боротьба зі злочинами в сфері зовнішньоекономічної діяльності, паливно-енергетичному комплексі, на ринку високоліквідної продукції і промислового та агропромислового комплексу, у кредитно-фінансовій та банківській системах [8, с.2].

Аналіз діяльності Національного центрального бюро Інтерполу в Україні дає підстави для висловлення глибокої впевненості у можливостях співробітників служби гідно виконувати нелегку але дуже важливу роботу по протистоянню транснаціональній злочинності.

Список літератури: 1. Уголовная юстиция: проблемы международного сотрудничества. Междунар. науч. исслед. проект / Ин-т гос. и пр. РАН. М., 1995. 2. «Приоритеты Интерпола в XXI в.» Стратегическая программа развития // Интерпол в России. № 4, 2000. 3. Положения про Національне центральне бюро Інтерполу. Затверджене постановою КМУ № 220 від 25 березня 1993р. // ЗЗУ Сер.2. Звід постанов. 1998, №5. 4. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей НІДБ в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів від 9 січня 1997 року № 311\2\5\2\2 5. Бельсон Я.М. Інтерпол в боротьбі з уголовною преступністю. М., 1989. 6. Родионов К.С. Інтерпол: вчера, сегодня, завтра. - 3е изд. перераб. и доп. М., 1990. 7. Овчинский В.С. Інтерпол в вопросах и ответах. М., 2001. 8. Л.Нечипоренко. Понад 130 країн світу – діапазон співпраці Інтерполу // Іменем закону, № 50. 8 грудня 2000р.

Надійшла до друку 16.03.2001р.

В.П.Сапальов,

ад'юнкт каф. оперативно-розшукової діяльності Нац. ун-ту внутр. справ

ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ОПЕРАТИВНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

Розвиток наукового пізнання збудив потребу проведення фундаментального онтологічного дослідження поняття «інформація». Це дослідження обґрунтовано як самим науковим характером поняття «інформація», так і метою визначення його природи та співвідношення з науковими та філософськими категоріями. У визначення наукового поняття «інформація» та розкриття його сутності внесла важливий внесок кібернетика. Ця наука дала можливість: висунути та обґрунтувати принцип єдинства інформації та управління; синтезувати теорію інформації; зв'язати воедино інформацію з діями суб'єкта та його цілями й прагненнями [1, с.11-12].

Поняття «інформації», за думкою Норберта Віннера, це позначення змісту отриманого із зовнішнього світу в процесі нашого пристосування в ньому та наших почуттів [2, с.31].

Інформація - це відображена різноманітність, тобто сприйнята об'єктивна реальність у свідомості людини [3, с.58].

Поняття «інформація» застосовується, коли є система та взаємодія, в процесі якої передаються деякі відомості. Багатогранність цього терміну надає передумови для подальшого вивчення його обсягу та змісту, що пов'язане внутрішніми потребами розвитку наукового пізнання та прагненням дослідити на новому якісному рівні специфічну сферу реальної дійсності

Експлікація різних сторін цього поняття диктується внутрішніми потребами розвитку сучасного наукового пізнання. При цьому погляди науковців та методологічні підходи до вивчення поняття «інформації» виявилися різні. Це пов'язано з тим, що філософське осмислення не стоїть на одному місці, а постійно рухається [1, с.11-12]. Усе це допома-